

การพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี

Local Development Affecting the Life Quality of People in Ratchaburi Province

สาริณี มะลิลา¹ ภมร ชันธะหัตต์² ธนิศร ยืนยง³

Sarinee Malila¹ Phamorn Khanthahat² Tanisorn Yeunyong³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี (2) เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาทุนมนุษย์ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการบริหารงานตามส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี เป็นวิจัยแบบผสานวิธีระหว่างเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากรคือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า

1. คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความปลอดภัย ด้านสุขภาพ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านชีวิตในชุมชน ด้านชีวิตด้านการใช้สติปัญญา ด้านชีวิตการทำงาน และด้านชีวิตครอบครัว ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หลักตอบสนอง หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ความสามารถทางสติปัญญา และหลักนิติธรรม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรี มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Student of Doctor of Public Administration, Faculty of Political Science Pathum Thani University

² รองศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Assoc.Prof. Dr, Faculty of Political Science Pathum Thani University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Assistant Professor Dr. , Faculty of Political Science Pathum Thani

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การให้ความรู้และสร้างการรับรู้ที่แท้จริงของประชาชน และนำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างเที่ยงตรงและเป็นธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ควรสร้างผู้นำที่มีความรู้ความเข้าใจ เช่น ที่ปรึกษาชุมชน ซึ่งนอกเหนือจากกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายนำมาประยุกต์ให้เกิดการมีส่วนร่วมและพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนาท้องถิ่น คุณภาพชีวิตของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน ธรรมาภิบาล

Abstract

The research purposes were (1) to study the life quality levels of people in Ratchaburi Province; (2) to analyze the human capital development public participation and administration according to its impact on the quality of life of the people in Ratchaburi Province; and (3) to propose the guidelines for development of the life quality of people in Ratchaburi Province. This was the quantitative and qualitative research. The population was the people aged 18 years and over, named in the household registration in Ratchaburi Province. The quantitative sample group was the 400 people, the research instrument was the questionnaire; the qualitative sample group was the 20 people, the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis, and correlation analysis.

The research findings were:

1. The life quality level of people in Ratchaburi Province found the overall was at high level; the descending mean were the physical environment and safety aspect, the health aspect, the economic security aspect, the community life aspect, the themselves life aspect, the intellectual aspect, the work life aspect, and the family life aspect, respectively.

2. The people's participation and administration according to the good governance in the aspect of participation in benefits, principles of response, principles of effectiveness, competence, participation in evaluation, the principles of efficiency, the principles of equality, the principles of consensus, the intellectual competence, and the principles of rule of law affected the life quality of people in Ratchaburi Province at the statistical significance level of .05.

3. Should be promote the public participation, educate and create true public awareness, and implement the good governance principles administration with honest

and fair, to achieve the concrete local development; should build knowledgeable leaders such as community advisors, in addition to the subdistrict headmen and village headmen, in order to create the diverse body of knowledge that can be applied to contribute to participation and development in the stable and sustainable manner.

Keywords: Local Development, Life Quality of People, People's Participation, Good Governance

บทนำ

จุดเริ่มต้นของประเทศไทยในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างจริงจังเริ่มต้นในศตวรรษที่ 21 ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เพื่อสร้างความเข้มแข็งจากภายในประเทศภายใต้โมเดลไทยแลนด์ 4.0 โดยกำหนดเป้าหมายครอบคลุมใน 4 มิติ เพื่อมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน นอกจากนี้ได้มีการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยที่ในแผนพัฒนาดังกล่าวกำหนดประเด็นการพัฒนาและต้องดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมคือ การเตรียมความพร้อมของคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมไปถึงการพัฒนาทุนมนุษย์ (human capital) ที่มีความรู้ ความสามารถในการเป็นแกนหลักของการขับเคลื่อน ดังนั้นการพัฒนาทุนมนุษย์จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อยุทธศาสตร์ชาติและไทยแลนด์ 4.0 เป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 12) นอกจากนี้ทุนมนุษย์ (human capital) ปรากฏขึ้นครั้งแรกโดยนักเศรษฐศาสตร์ที่ชื่อว่า Theodore W. Schultz ซึ่งได้เขียนบทความเรื่อง Investment in Human Capital ใน American Economic Review โดยส่วนประกอบที่สำคัญคือ 1) ทุนทางปัญญา (intellectual capital) ประกอบไปด้วยความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทักษะและประสบการณ์ที่บุคคลสะสมเอาไว้ รวมทั้งความรู้ที่อยู่ภายในเรียกว่า tacit knowledge 2) ทุนทางสังคม (social capital) เป็นทุนที่ต้องอาศัยเครือข่ายความสัมพันธ์ การทำงานและการสื่อสารที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกับบุคคลอื่น เป็นทุนที่ช่วยสร้างโอกาสที่จะนำไปสู่การสร้างคุณค่าแห่งความสัมพันธ์ทางสังคมเช่น ความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ เป็นต้น 3) ทุนทางอารมณ์ (emotional capital) เป็นทุนที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ประกอบไปด้วยลักษณะต่าง ๆ เช่น การตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) การมีศักดิ์ศรี (integrity) และความยืดหยุ่น (resilience) (พิทยา บวรวัฒนา, 2558)

ทุนมนุษย์นั้นเริ่มเข้าสู่ประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ. 2544 ซึ่งในช่วงแรกนั้นแนวคิดเรื่องทุนมนุษย์มองไปที่ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถและเป็นสินทรัพย์ที่เหมาะสมแก่การลงทุน ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดขององค์การในกระบวนการที่เป็นปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐาน ได้แก่ คน (man) เงิน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และเครื่องจักร (machine) ดังนั้น

ทุนมนุษย์จึงเป็นทุนที่เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีศักยภาพหลายอย่างในตัวบุคคลโดยอาจเกิดจากทักษะ ประสบการณ์เดิม การแสวงหาความรู้ และการสะสมความรู้ของปัจเจกบุคคล (สาคร สุขศรีวงศ์, 2551) ขณะเดียวกันพบว่า ทุนมนุษย์ยังเป็นพลังการขับเคลื่อนและปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกระดับ โดยที่ทุนมนุษย์ในยุคศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดไว้ภายใต้ความคิดที่ว่าด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมคือ 3r ประกอบไปด้วย การอ่าน (reading) การเขียน(writing) และการคิดคำนวณ (arithmetic) และองค์ประกอบ 4c คือ การคิดวิเคราะห์ (critical thinking) การสื่อสาร (communication) การร่วมมือ (collaboration) และความคิดสร้างสรรค์ (creativity) รวมไปถึงทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (บุษกร วัฒนบุตร, 2559) การพัฒนาทุนมนุษย์มีบทบาทสำคัญต่อการกินดีอยู่ดีของประชาชนและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (Hyun, 2010)

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนสำคัญ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นกระบวนการในการดำเนินงาน รวมพลังประชาชนกับองค์กรภาครัฐ หรือองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยยึดหลักการว่าสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ จะต้องร่วมมือกันวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนในชุมชนนอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชน ครอบคลุมการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่เริ่มต้นของการวางแผนไปจนถึงการลงมือปฏิบัติตามแผนและประเมินผลนั้นหมายความว่า การวางแผนโครงการใดก็ตาม จะต้องเริ่มด้วยการปรึกษาหารือกัน เพื่อวิเคราะห์หรือชี้ชัด (identify) ตัวปัญหาให้ได้และประชาชนจะต้องมาร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาวิธีแก้ปัญหาคือหาที่เห็นว่าเป็นไปได้ไปจนถึงการลงมือปฏิบัติ การประเมินผลแล้วเสร็จก็เริ่มชี้ชัดปัญหาและวางแผนโครงการใหม่เป็นวงจรอย่างนี้เรื่อยไป การที่ประชาชนจะกระทำการสิ่งนี้ได้เขาต้องได้รับรู้หรือเข้าถึงโครงการ (โกวิทย์ พวงงาม, 2552) การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจ และต้องครอบคลุมทัศนคติ ความคาดหวัง และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน (Franklyn Lisk, 1985)

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (good governance) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552) นั้นมีความเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐ เป็นองค์ประกอบที่องค์การภาครัฐให้ความสำคัญในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการไม่ยึดหลักกฎหมายในการปกครอง การขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า ลักษณะของการบริหารจัดการภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลนั้นเป็นหลักการบริหารที่มีจุดมุ่งหมายในการอุดช่องว่างของการบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ ฉะนั้น ลักษณะของการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร

จัดการภาครัฐแล้วนั้นเปรียบได้ว่าเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการในการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในการบริหารสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นับได้ว่าเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ปฏิบัติงานด้วยโครงสร้างการบริหารราชการแบบกระจายอำนาจการปกครอง เพราะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดจึงจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ตลอดจนความคาดหวังของประชาชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งการรับรู้ถึงสภาพความต้องการเหล่านี้จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการบริหารจัดการราชการให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมากที่สุด เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

คุณภาพชีวิตนั้นเป็นความรู้สึกที่มีต่อองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างพึงพอใจ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการดำรงชีวิต เป็นการดำรงชีวิตอยู่สภาพแวดล้อมที่ดี มีความสุข การมีสุขภาพร่างกายและจิตใจดี ความสามารถในการปรับตัวของบุคคลให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนความสามารถในแก้ไขปัญหา การจัดการกับสภาวะปัญหาที่ตนเองเผชิญได้อย่างเหมาะสม และการให้ศักยภาพของตนเองในการดำรงชีวิต ในการพัฒนาด้านตนเอง และสังคม (UNESCO, 1981) คุณภาพชีวิตของประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่นั้นๆ จังหวัดราชบุรี ถือเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของอาชีพทั้งภาคการเกษตร และอุตสาหกรรม สภาพปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนค่อนข้างแตกต่างและมีความเหลื่อมล้ำกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีการจัดการที่ปลายเหตุ แต่ยังมีอีกหลายปัจจัย ได้แก่ การพัฒนาทุนมนุษย์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางรากฐานที่ดี และยังต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชน ที่จะเป็แรงผลักดันในกระบวนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด,ออนไลน์)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัย เรื่องการพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาทุนมนุษย์ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. การพัฒนาทุนมนุษย์ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยแบ่งขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

การพัฒนาทุนมนุษย์ ตามแนวคิดของ G. Roos and J. Roos (1999:147) ประกอบด้วย 1) ความสามารถ 2) ทักษะ 3) ทศนคติ 4) ความสามารถทางสติปัญญา

การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดของ Cohen and Upholf (1977 : 59-76) ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 8-9) ประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิผล (effectiveness) 2) หลักประสิทธิภาพ (efficiency) 3) หลักตอบสนอง (responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบ (accountability) 5) หลักความโปร่งใส (transparency) 6) หลักการมีส่วนร่วม (participation) 7) หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) 8) หลักนิติธรรม (rule of law) 9) หลักความเสมอภาค (equity) และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

คุณภาพชีวิตของประชาชน ตามแนวคิดของ ESCAP (1990 : 9-12) ประกอบด้วย 1) ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านชีวิตด้านการใช้สติปัญญา 4) ด้านชีวิตการทำงาน 5) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 6) ด้านชีวิตครอบครัว และ 7) ด้านชีวิตในชุมชน

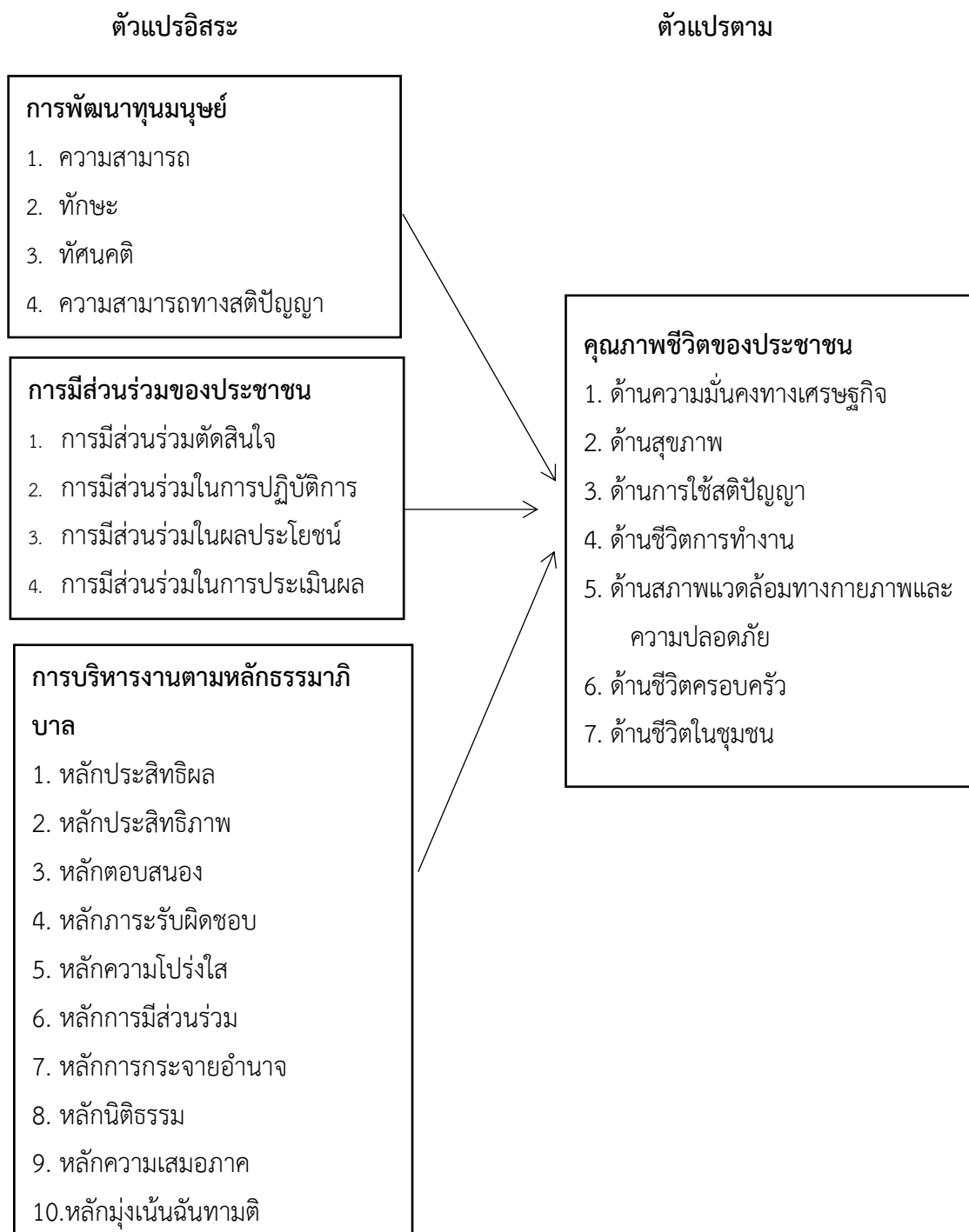
2. ด้านประชากร

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 875,581 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 426,942 คน หญิง จำนวน 448,639 คน (สำนักบริหารงานทะเบียน,ออนไลน์)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี โดยใช้ การพัฒนาทุนมนุษย์ แนวคิดของ G. Roos and J. Roos (1999:147) การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดของ Cohen and Upholf (1977 : 59-76) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 8-9) และคุณภาพชีวิต

ของประชาชน ตามแนวคิดของ ESCAP (1990 : 9-12) จากการทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด ทฤษฎี จึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดราชบุรี แยกเป็นรายอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบ้านโป่ง อำเภอบางแพ อำเภอโพธาราม อำเภอปากท่อ อำเภอวัดเพลง และอำเภอบ้านคา จำนวน 875,581 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 426,942 คน หญิง จำนวน 448,639 คน (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2564)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 400 คน จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973) จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีการจับสลาก

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 20 คน ผู้นำท้องถิ่น 4 คน ประชาชนในจังหวัดราชบุรี จำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaires) เพื่อทำการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาผลงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ ในจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 1) ความสามารถ 2) ทักษะ 3) ทักษะ และ 4) ความสามารถทางสติปัญญา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิภาพ 3) หลักตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 1) ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านการใช้สติปัญญา 4) ด้านชีวิตการทำงาน 5) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 6) ด้านชีวิตครอบครัว และ 7) ด้านชีวิตในชุมชน

การวัดระดับความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาการให้คะแนนของเบสท์ (John W. Best, 1981)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และส่วนที่ 4 เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งทำการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 20 คน ผู้นำท้องถิ่น 4 คน ประชาชนในจังหวัดราชบุรี จำนวน 16 คน ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนามและการถอดเทป ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรุป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำเครื่องมือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และให้คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ และนำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (index of item objective congruence) (สนพงษ์ จิรชวลิตวิสุทธิ, 2558) ได้เท่ากับ 0.897

2. การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ภายหลังจากที่นำเครื่องมือแบบสอบถามไปผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อหาค่าความเที่ยง จำนวน 30 ชุด วิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 และจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี มีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D) และสถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis : MRA)

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนามและการถอดเทปซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรุป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 20 คน ผู้นำท้องถิ่น 4 คน ประชาชนในจังหวัดราชบุรี จำนวน 16 คน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรี ผลวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอ ดังนี้

1. ผลศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี สรุปรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม

คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	3.75	0.52	มาก	3
2. สุขภาพ	3.78	0.43	มาก	2
3. ชีวิตด้านการใช้สติปัญญา	3.53	0.49	มาก	5
4. ชีวิตการทำงาน	3.51	0.68	มาก	6
5. สภาพแวดล้อมทางกายภาพและความปลอดภัย	3.92	0.56	มาก	1
6. ชีวิตครอบครัว	3.46	0.53	มาก	7
7. ชีวิตในชุมชน	3.63	0.44	มาก	4
รวม	3.67	0.23	มาก	

จากตารางที่ 1 คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความปลอดภัย ($\bar{x}$ =3.92) รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพ ($\bar{x}$ =3.78) ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($\bar{x}$ = 3.75) ด้านชีวิตในชุมชน ($\bar{x}$ =3.63) ด้านการใช้สติปัญญา ($\bar{x}$ = 3.53) ด้านชีวิตการทำงาน ($\bar{x}$ = 3.51) และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านชีวิตครอบครัว ($\bar{x}$ =3.46) ตามลำดับ

2. ผลวิเคราะห์การพัฒนาทุนมนุษย์ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี สรุปรายละเอียด ดังนี้

2.1 การพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านทัศนคติ ($\bar{x}$ =3.93) รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ ($\bar{x}$ =3.86) ด้านความสามารถ ($\bar{x}$ =3.83) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านความสามารถทางสติปัญญา ($\bar{x}$ =3.82) ตามลำดับ

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.90$) รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{x} = 3.84$) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.76$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.66$) ตามลำดับ

2.3 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.88$) รองลงมา ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.79$) หลักความเสมอภาค ($\bar{x} = 3.75$) หลักการระมัดระวัง ($\bar{x} = 3.71$) หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.70$) หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{x} = 3.68$) หลักตอบสนอง ($\bar{x} = 3.67$) หลักประสิทธิผล ($\bar{x} = 3.56$) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ($\bar{x} = 3.48$) และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.35$) ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	1.405	0.214		6.563	0.000
ความสามารถ(X_1)	0.109	0.011	0.279	6.105	0.000*
ทักษะ(X_2)	0.015	0.012	0.052	1.286	0.199
ทัศนคติ(X_3)	0.004	0.017	0.009	0.211	0.833
ความสามารถทางสติปัญญา(X_4)	0.055	0.019	0.108	2.590	0.010*
การมีส่วนร่วมตัดสินใจ(X_5)	0.024	0.022	0.059	1.062	0.289
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(X_6)	0.032	0.021	0.067	1.486	0.138
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์(X_7)	0.319	0.109	0.723	2.929	0.004*
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล(X_8)	0.103	0.017	0.251	5.964	0.000*
หลักประสิทธิผล(X_9)	0.119	0.016	0.299	7.286	0.000*
หลักประสิทธิภาพ(X_{10})	0.080	0.021	0.175	3.828	0.000*
หลักตอบสนอง(X_{11})	0.305	0.110	0.690	2.779	0.006*
หลักการระมัดระวัง(X_{12})	0.041	0.021	0.078	1.958	0.051
หลักความโปร่งใส(X_{13})	0.032	0.028	0.066	1.160	0.247
หลักการมีส่วนร่วม(X_{14})	0.030	0.017	0.068	1.728	0.085
หลักการกระจายอำนาจ(X_{15})	0.023	0.018	0.048	1.233	0.218
หลักนิติธรรม(X_{16})	0.052	0.023	0.098	2.248	0.025*
หลักความเสมอภาค(X_{17})	0.076	0.020	0.119	2.812	0.005*

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
หลักมุ่งเน้นฉันทามติ(X ₁₈)	0.057	0.023	0.113	2.499	0.013*
R = 0.670 , R Square = 0.448		Adjusted R Square = .422			
Std. Error of the Estimate = 0.176789		F = 17.199 , Sig = 0.000			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หลักตอบสนอง หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ความสามารถทางสติปัญญา และหลักนิติธรรม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรี (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.405 + 0.723(X_7) + 0.690(X_{11}) + 0.299(X_9) + 0.279(X_1) + 0.251(X_8) + 0.175(X_{10}) \\ + 0.119(X_{17}) + 0.113(\text{หลัก}(X_{18})) + 0.108(X_4) + 0.098(X_{16})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.319(X_7) + 0.305(X_{11}) + 0.119(X_9) + 0.109(X_1) + 0.103(X_8) + 0.080(X_{10}) \\ + 0.076(X_{17}) + 0.057(X_{18}) + 0.055(X_4) + 0.052(X_{16})$$

4. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากผลการวิจัย สรุปดังนี้

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี ทำให้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดราชบุรี ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาท รับทราบ การดำเนินงาน เสนอแนวทาง แก้ไขปัญหา และร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน หากเกิดการจัดการที่ดี ประโยชน์อันเกิดจากโครงการต่างๆ ผู้ที่รับประโยชน์ก็คือประชาชน

2. หลักตอบสนอง โดยการสะท้อนความคิดของประชาชนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการที่จะดำเนินโครงการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ หากหลักการตอบสนองเป็นไปตาม

แนวทางที่เหมาะสมเชื่อว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงผู้นำท้องถิ่น ย่อมได้รับความไว้วางใจจากประชาชน และทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม และร่วมมือจากประชาชน

3. หลักประสิทธิผล โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี กระบวนการดำเนินงานต่างๆ เป็นไปอย่างเหมาะสม รวมถึงบุคลากรที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ ย่อมต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงาน ส่งเสริมทักษะในงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่น่าพึงพอใจ

4. ความสามารถ ส่งเสริมการแสดงออกของประชาชน เพื่อให้มองเห็นความสามารถที่มีอยู่ที่เป็นทุนมนุษย์ เพื่อการพัฒนาความสามารถนั้น เพื่อเป็นการสร้างฐานการมีทุนมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อไป

5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อทำการวิเคราะห์ถึงผลลัพธ์ วิเคราะห์ถึงอุปสรรค วิเคราะห์ถึงปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น เพื่อนำสิ่งที่พบมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข ให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อไป แต่สิ่งเหล่านี้ต้องเริ่มต้นมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

6. หลักประสิทธิภาพ โดยการวางแผนการบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระยะเวลาที่กำหนดไว้ คุณภาพของงาน ประโยชน์ที่เกิดขึ้น แสดงถึงความคุ้มค่า นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในขั้นตอนบางส่วนก็จะสามารถช่วยในการควบคุมเวลา และเพื่อการตรวจสอบที่ดี

7. หลักความเสมอภาค ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความคาดหวังส่วนหนึ่งที่ประชาชนคาดหวังและต้องการที่จะได้รับ ก็คือ ความเท่าเทียม เสมอภาค ในการปฏิบัติต่อกัน ความเสมอภาคนั้นจึงเป็นหลักแห่งการให้เกียรติของความเป็นมนุษย์ที่มีเท่าเทียมกัน และปรารถนาจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ดังนั้น ผู้ที่มีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องตระหนักและประพฤติปฏิบัติอย่างเท่าเทียม

8. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ การที่สังคม องค์กร ของการอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีการที่จะต้องมีข้อตกลง การแสดงความคิดเห็น อย่างมีมติ เพื่อให้สังคมนั้นเป็นไปอย่างสงบสุข ซึ่งหลักการเหล่านี้ทำให้เกิดเสียงข้างมาก ข้างน้อย และยอมรับ เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินงานต่างๆ

9. หลักนิติธรรม โดยการส่งเสริม ปลุกฝัง ให้บุคคล ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนทั่วไป สามารถสร้างสิ่งเหล่านี้ได้ตั้งแต่สังคมครอบครัว ยึดมั่นในความถูกต้อง เป็นธรรม ทั้งส่งเสริมให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดในข้อบังคับกฎหมายเป็นที่ตั้ง ในการปฏิบัติงาน

10. ความสามารถทางสติปัญญา โดยที่บุคคลนั้นสามารถรับรู้ รับฟัง และปรับตัวให้เข้ากับองค์กรหรือกับกลุ่มคน และส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลมีการแสดงออกอย่างถูกต้อง ใช้สติปัญญาในทางที่เหมาะสม ไม่ขัดกับ ระเบียบของสังคม ไม่ขัดแย้งต่อกฎหมาย การอยู่ในสังคมได้ ในแบบที่สังคมปรารถนา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี และนี่ก็เป็นแนวทางในการพัฒนาทุนมนุษย์อีกหนึ่งประเด็นที่มี

ความจำเป็นสำหรับยุคปัจจุบัน จงใช้สติและปัญญาในการคิด วิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ จะนำไปสู่ความสำเร็จ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งต่อคุณภาพชีวิต ของประชาชนในจังหวัดราชบุรี ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความปลอดภัย รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านชีวิตในชุมชน ด้านชีวิตด้านการใช้สติปัญญา ด้านชีวิตการทำงาน และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านชีวิตครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานแนวคิดของ ESCAP (1990) ได้กำหนดตัวแปรหลักในการวัดคุณภาพชีวิต ซึ่งประกอบด้วย 7 ตัว ได้แก่ 1.ความมั่นคง ปลอดภัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย การออม และความยากจน 2. สุขภาพ ได้แก่ อายุขัย การเป็นโรค การตาย ภัยพิบัติ ฯลฯ 3. ชีวิตด้านการใช้สติปัญญา ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ การศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้เหตุผล ชีวิตเชิงวัฒนธรรม 4. ชีวิตการทำงาน ได้แก่ การว่างงาน การประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ความขัดแย้ง และสภาพการทำงาน 5. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม การติดต่อสื่อสาร สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่พิภพอาศัย 6. ชีวิตครอบครัว ได้แก่ เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และความแตกแยกในครอบครัว 7. ชีวิตในชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความunamiในชุมชน อัตราการเกิดอาชญากรรม ได้

2. การพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านทัศนคติ รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ ด้านความสามารถ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานแนวคิดของ G. Roos and J. Roos (1999) กล่าวว่า ความพร้อมของการพัฒนาทุนมนุษย์ประกอบด้วย 1. ความสามารถ (competence) โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะความรู้ด้านวิชาการหรือด้านเทคนิคที่เกิดจากการศึกษาเล่าเรียน 2. ทักษะ (skill) คือ สิ่งที่ได้จากการฝึกปฏิบัติอันเป็นผลมาจากความสามารถของบุคคล 3. ทัศนคติ (attitude) จะขึ้นกับคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย สิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากแรงจูงใจ พฤติกรรม และความประพฤติ 4.ความสามารถทางสติปัญญา ความกระตือรือร้น (intellectual agility) จะครอบคลุมนวัตกรรม ความยืดหยุ่น และคุณลักษณะในการปรับตัวทั้งในระดับองค์การและระดับบุคคล

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา ได้แก่

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานแนวคิดของ Cohen and Upholf (1977) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ 1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบหรือกำหนดระบบของโครงการเป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่สามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนา โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการและผลที่ปรากฏ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป และเป็นการประเมินผลความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นระยะ ๆ ได้

4. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักภาระรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักตอบสนอง ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 ประการ คือ 1. หลักประสิทธิผล (effectiveness) 2. หลักประสิทธิภาพ (efficiency) 3. หลักตอบสนอง (responsiveness) 4. หลักภาระรับผิดชอบ (accountability) 5. หลักความโปร่งใส (transparency) 6. หลักการมีส่วนร่วม (participation) 7. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) 8.หลักนิติธรรม (rule of law) 9. หลักความเสมอภาค (equity) และ 10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (consensus - oriented)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างสรรคนวัตกรรมในการบริการสาธารณะเพื่อพัฒนาคุณภาพของการบริการ พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพผู้นำท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการอย่างรอบด้าน ทั้งการบริหารงานและการบริหารคน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

1.2 สร้างความตระหนักรู้ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามากระตุ้นให้ชุมชนทำกิจกรรมเชิงพัฒนา นำความรู้ ความสามารถ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดี ตลอดจนความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น ส่งเสริมการสร้างอาชีพ และมีรายได้ที่เพียงพอ

1.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกภาคประชาชน ในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นให้มากขึ้น สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชน เจาะจงความต้องการของประชาชนในชุมชน เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทุกๆด้านของประชาชนได้อย่างถูกต้องและตามความต้องการได้ในครั้งต่อไป

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างจิตสำนึกในชุมชนและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่

2.3 ควรทำการศึกษากระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดกลยุทธ์การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการติดตามและประเมินผลกลยุทธ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

บรรณานุกรม

โกวิท พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 7).

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552.

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.(ออนไลน์). แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี. (2561-2564). สำนักงานจังหวัดราชบุรี. สืบค้นจาก https://ratchaburi.industry.go.th/web-upload/migrated/files/2016_microsite_ratchaburi/319_cms_file_11615_article_file.pdf

พิทยา บวรวัฒนา. (2558).รัฐประศาสนศาสตร์ :ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ.1887-ค.ศ.1970).

พิมพ์ครั้งที่ 19.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บุษกร วัฒนบุตร, 2559.การพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ในศตวรรษที่ 21.วารสารธรรม

ทัศน์,16(2),163-174

สาคร สุขศรีวงศ์. (2551).การจัดการ:จากมุมมองนักบริหาร(Management from the Executive's Viewpoint).กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนุพงษ์ จิระवालลิสฺฐิติ,จำสืบเอก. (2558). ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของนายทหาร

ประทวน ค่ายภานุรังษีจังหวัดราชบุรี. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสดมฟอร์ด.

สำนักบริหารงานทะเบียน.(ออนไลน์). รายงานจำนวนประชากร.กรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2564 สืบค้นจาก

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ**

ภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good

Governance Rating). กรุงเทพฯ : บริษัท พรีเมียร์ โพร จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ20ปี**

(พ.ศ. 2560 - 2579). กรุงเทพฯ.

Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. (1977). **Rural Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. In Rural Development Monograph No. 2, The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.

Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test**. (5th ed.). New York: Harper Collins.

ESCAP. (1990). **Guidelines on Methodological Approaches to the Conduct of A Reginal Survey of the Quality of life as on Aspect of Human Researches Department**.

Franklyn Lisk. (1985). **Popular Participation in Planning for Basic Needs: Concepts, Methods and Practices**. Hants, Gower.

G. Roos and J. Roos. (1999). **Measuring Your Company's Intellectual Performance**. Long Range Planning, Vol.3

Hyun, H. S. (2010). **Human Capital Development**. ADB Economic Working Paper Series No.225 Asian Development Bank.

John W. Best.(1981), Research in Education, 4 th ed. New Jersey : Prentice – Hall Inc., , p. 182.

Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications.

UNESCO. (1981). **Quality of Life: Problems of Assessment and Measurement**. Socio-economic Studies 5. Paris: UNESCO.